

[Indenrigsministeren]

snævert udvalg, fordi kommunalbestyrelsen bliver for vanskelig at arbejde med.

Når hr. Kaj Hansen taler om dem, der er medlem af 15 udvalg, så kunne man jo begynde at spekulere over, hvad det var for udvalg, de var medlem af. Hvis det endelig ligger sådan, så skulle medlemstallet i udvalgene måske udvides for at give plads til de nye kommunalbestyrelsesmedlemmer. Det kunne jo også være en vej. Så fik vi endnu flere.

Kaj Hansen (DKP):

Vil det sige, at indenrigsministeren vil være mere forstående, hvis der kommer et krav fra kommunerne om at udvide antallet? Vil det sige, at hvis Århus anmoder om at få gennemført en ændring, der betyder, at de kan udvide fra de 31 og et stykke op, så er indenrigsministeren velvilligt indstillet? Sådan må jeg jo forstå det, indenrigsministeren sagde.

Med hensyn til de udvalg, jeg omtalte, ja, så drejer det sig om de faste udvalg, hvor der er meget at lave i hvert eneste udvalg, og det hjælper jo ikke noget, at man udvider udvalgenes størrelse, for dermed bliver der endnu flere pladser, der skal besættes, og det vil sige, at medlemmerne skal sidde i endnu flere udvalg, når det er det samme antal medlemmer, der skal fordele udvalgsposterne. Det var altså ikke noget columbusæg, indenrigsministeren her fandt frem til.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Ja, man kan jo snildt udlægge det, når man bare kommer med en påstand. Jeg sagde til hr. Kaj Hansen, at ingen havde søgt. Déri lå ikke nogen stillingtagen, hverken i den ene eller den anden retning. Men hr. Kaj Hansen ved, at det ikke er indenrigsministeren, der bestemmer, det er loven, der bestemmer, og det er et lovforslag, der er til behandling. Hvis noget sådant blev vedtaget, så var indenrigsministeren i den situation, at han måtte give mulighed for det.

Må jeg dernæst sige, at det er egentlig fantastisk, at hr. Kaj Hansen her fra talerstolen kan tale om et medlem, der sidder i 15 faste udvalg i en kommunalbestyrelse. Må jeg få den liste ved lejlighed?

(Kort bemærkning).

Kaj Hansen (DKP):

Skal vi tage det hele med, så er det ikke 15, men 21 udvalg og kommissioner, og indenrigsministeren kan også godt få at vide, hvem det var. Det var Lennart Larson i Odense.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Nu bliver jeg nødt til at sige: der findes ikke 21 stående udvalg nogen steder.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om kommunale valg. (Ø-repræsentation) [af Arentoft (FP) m. fl.].

(Lovforslag nr. L 58. Fremsat 18/10 77).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Må jeg sige, at jeg kan kun hilse med tilfredshed, at hr. Arentoft interesserer sig for ø-problemerne. Det være sagt, uden at nogen skal misforstå bemærkningen.

Under første behandling af det af fremskridtspartiet i sidste samling fremsatte lovforslag om ø-repræsentation i kommunalbestyrelser gav jeg udtryk for, at jeg synes, det er en god idé, at der i kommuner, der omfatter småøer, nedsættes ø-udvalg, som høres i sager, der er af betydning for øerne. Denne opfattelse har jeg stadig væk, og jeg har noteret mig, at også sammenslutningen af dan-

[Indenrigsministeren]

ske småøer går ind for, at der oprettes særlige rådgivende ø-udvalg i de kommuner, der omfatter småøer.

Jeg vil derfor henlede opmærksomheden på, at en kommunalbestyrelse i henhold til § 17, stk. 4, i loven om kommunernes styrelse kan nedsætte særlige udvalg til varetagelse af bestemte hverv eller til udførelse af forberedende eller rådgivende funktioner for kommunalbestyrelsen. Der kan til sådanne udvalg vælges medlemmer uden for kommunalbestyrelsen. En kommunalbestyrelse kan altså med hjemmel i denne bestemmelse nedsætte rådgivende ø-udvalg. Kommunalbestyrelsen kan vedtage, at ø-udvalgets medlemmer alle skal være valgt af beboerne på øen eller øerne i kommunen.

Adskillige kommunalbestyrelser har nedsat sådanne rådgivende ø-udvalg, medens man i andre kommuner har etableret kontaktmandsordninger for øerne; jeg tror faktisk ikke, der findes én kommune, som ikke har en sådan ordning. Det vil efter min opfattelse ikke være nødvendigt – og måske kan det oven i købet være uheldigt – at man her lægger det i faste rammer og lovfæster, at der skal nedsættes særlige kontaktudvalg i alle kommuner, der omfatter småøer, når man på forhånd har gjort det rundt omkring i kommunerne. Jeg synes, det er at foretrække, at man lokalt i den enkelte kommune tager stilling til, hvorledes beboerne af de små øer bedst inddrages i løsningen af spørgsmål, der har betydning for øerne.

Med hensyn til forslaget om, at kontaktudvalget gives taleret i kommunalbestyrelsen og dennes udvalg, vil jeg gerne sige, at der er meget gode grunde til, at man opretholder den gældende tilstand – selv om jeg godt forstår hr. Arentofts intentioner – hvorefter det alene er kommunalbestyrelsens medlemmer, der deltager i kommunalbestyrelsens forhandlinger. Det må således fremhæves, at det er kommunalbestyrelsen, der alene har ansvaret for de beslutninger, der træffes, og alene kommunalbestyrelsens medlemmer har et mandat fra befolkningen. Man vil altså betræde en farlig vej ved at give andre personer taleret i kommunalbestyrelsen, og hvis man giver taleret til kontaktudvalgene, der repræsenterer en meget lille del af den enkelte kommunes borgere, så må man nok forudse, at andre befolkningsgrupper vil rejse krav herom.

Jeg skal endelig bemærke, at der nok er en mangel ved lovforslaget, nemlig at man ikke rigtig kan se, hvad der forstås ved småøer.

Jeg har gjort disse bemærkninger, ikke for at være negativ, men for at understrege, at det, det drejer sig om, er, at småøerne selvfølgelig bliver hørt, men jeg tvivler meget på, at vi skal til at lovfæste noget sådant og dermed, om man så må sige, gribe ind i kommunernes selvstyre, når kommunerne i forvejen giver øerne mulighed for at få behandlet deres særlige problemer.

Marinus Sørensen (S):

Fra vor side erkender vi naturligvis, også ud fra fortilfælde, at der kan være problemer imellem kommunalbestyrelser og små isolerede samfund, eksempelvis ø-samfund, og derfor er vi betydelig mere tilfreds med det lovforslag, der er kommet her, end med det lovforslag, der kom i sidste samling, hvor man ville give dem faste byrådsmandater forud for andre. Vi har forsøgt at læse lovforslaget som et middel til at skabe kommunikation imellem ø-boere og byråd, hvor en sådan kommunikation ikke ellers ville kunne etableres, og med den holdning går vi ind i udvalgsarbejdet. Vi har en hel del spørgsmål at stille, idet vi synes, at selv den relativt korte tekst i lovforslaget på flere områder er uklar, men det vil vi naturligvis ikke tage tingets tid med i dag, men stille spørgsmålene i udvalget. Vi går ind i et positivt udvalgsarbejde.

Aksel Pedersen (V):

På vor ordførers vegne vil jeg sige, at der er mange problemer forbundet med at bo på en forholdsvis lille ø, det er let at forstå, især hvis man ønsker at få nogenlunde den samme servicedækning, som man har andre steder. Der vil være nogle problemer, som sammenslutningen af småøer har nævnt det. Man kunne her medtage ønsket om amtslige og kommunale ø-udvalg, som skulle have taleret, men ikke stemmeret i amtsråd og kommunalbestyrelser. Nu er der jo oprettet sådanne udvalg adskillige steder, men i rapporten nævnes det, at det måske netop er de steder, hvor de bedst kan undværes, at de er blevet oprettet.

Venstre er positivt indstillet over for de ting, som kan hjælpe småøerne, og vi vil derfor gå positivt ind i udvalgsarbejdet om det

[Aksel Pedersen]

foreliggende lovforslag. Herunder vil vi så stille spørgsmål om, hvor mange steder forslaget er aktuelt, hvor mange steder der allerede er oprettet sådan nogle udvalg, ligesom vi gerne vil have at vide, om de oprettede udvalg har haft nogle arbejdsopgaver at beskæftige sig med.

Kunne der eventuelt være en idé i at oprette et særligt ø-amt, hvor man samlede de øer, som har en vis størrelse og er fjerntliggende, så man kan sige, der ligesom intet rigtigt tilhørsforhold er mellem de kommuner, de er tillagt, og dem selv, og lade dem i samarbejde løse deres problemer, måske med nogle andre bloktilskudsregler, end der gælder for kommunerne i øvrigt? Det må være et spørgsmål, vi stiller.

Karen Thurøe Hansen (KF):

Lovforslaget er en genfremsættelse fra sidste samling. Det sidste forslag bar præg af at være hastværksarbejde. Jeg må sige, at dette lovforslag har fået lidt forskønnende klæder på.

Jeg tror, jeg sagde ved sidste førstebehandling, at vi kunne være med til, at der blev oprettet kontaktudvalg, og det er fremført i dette forslag. Vi ved alle sammen, at øerne har store problemer. De er mange gange isoleret, og det har gentagne gange været fremme, hvordan de led under at være isolerede samfund.

Jeg vil ligesom ministeren stille et spørgsmålstegn ved at give ø-repræsentanterne taleret i kommunalbestyrelsen, men jeg kan til gengæld tilslutte mig, at dette kontaktudvalg, som man påtænker oprettet, kan få taleret i de respektive udvalg, der måtte behandle de problemer, som findes på øerne. Det konservative folkeparti ser med velvilje på forslaget. Vi vil gerne have det uddybet nærmere i udvalgsarbejdet, men vil være positive over for det.

Melchior (CD):

Vor ordfører i disse sager sidder stadig i finansudvalget, og jeg skal derfor tillade mig at oplæse, hvad han ville have sagt. Forslaget om ø-repræsentation berører praktisk spørgsmålet om det nærdemokrati, som led et alvorligt knæk ved kommunalreformen i 1970. Kommunerne blev så store, at de enkelte dele af de nye kommuner mistede den nære

forbindelse til kommunalrådene, som de havde før reformen. Kritikerne af kommunalreformen, bl. a. den tidligere Tønderamtmand, Haarløv, henviste da også i sin tid til, at man måtte drage andre eksempler ind i billedet end kun Sverige og Norge. Han henviste til ordningen syd for grænsen, hvor man ikke har opløst de små kommuner, men skaffet samarbejde mellem flere kommuner, bl. a. for den tekniske forvaltning, for skolevæsenet osv., medens man bibeholdt de små enheder til behandling af de helt lokale problemer. De små lokale sognerådsmedlemmer indgik så samtidig som medlemmer i de fælleskommunale udvalg for flere kommuner, som man syd for grænsen kalder et amt.

Hr. Arentofts forslag tager sigte på små øer, der ikke udgør en selvstændig kommune. Jeg er af den opfattelse, at man i den sammenhæng også kunne tænke på de enkelte landsbyer, som er blevet forenet til en storkommune, hvor de ikke altid har følelsen af, at der tages nok hensyn til deres tarv, men vi må samtidig erkende, at vi her har at gøre med et meget kompliceret problemfelt, der til dels står i skyggen af den løbende regionalplanlægning.

CDs medlemmer i kommunaludvalget vil gå åbent ind i udvalgsbehandlingen af dette forslag, som vi synes i væsentlig højere grad har med nærdemokrati at gøre end det forslag, som vi behandlede just forud for dette.

Janne Normann (RV):

Det er rigtigt, at der for de små øer findes meget store vanskeligheder med hensyn til kommunikationen, men vi mener ikke, at dette forslag er den rigtige måde at løse disse vanskeligheder på.

Det er ikke rimeligt at lovfæste en taleret, bl. a. fordi den findes mange steder i forvejen, og mestendels fordi andre befolkningsgrupper vil finde det urimeligt, at små øer med måske en halv eller en hel snes beboere skal have en særlig ret til at blive hørt.

Kaj Hansen (DKP):

Jeg synes ikke, man med nogen rimelighed kan vende sig imod lovforslaget som helhed, selv om der kan være enkelte dele i det, man kunne ønske anderledes.

På mange måder ligner dette problem jo problemet med lokalrådene. Man kunne jo

[Kaj Hansen]

kalde sådan et ø-udvalg for et loklråd for øen. Det er altså et spørgsmål om, hvordan man opnår den bedst mulige kommunikation mellem sådan et ø-udvalg eller loklråd og så de respektive kommunalbestyrelser. Her tror jeg nok det er vigtigt, at det i hvert fald bliver fastslået, at disse loklråd eller ø-udvalg har en høringsret, altså at de, inden der træffes beslutninger osv., skal høres i de enkelte spørgsmål. Det diskuteres jo også, om man kan give visse beføjelser til sådanne loklråd, og det kan selvfølgelig også diskuteres, om sådanne ø-udvalg ikke kunne få visse beføjelser fra kommunalbestyrelserne; det er der vist ikke noget i den kommunale lovgivning der er til hinder for.

Vi vil altså meget gerne være med til at diskutere forslaget videre i udvalget.

Arentoft (FP):

Indenrigsministeren sagde, at han tidligere havde udtalt i forbindelse med det lovforslag, vi fremsatte i forrige samling, at det var en god idé med et kontaktudvalg, og ministeren nævnte også, at han havde været i kontakt med sammenslutningen af danske småøer. Jeg indrømmer, at det lovforslag, vi fremsatte sidste gang, var for vidtgående. Det har sammenslutningen af danske småøer også ment, og derfor har vi fremsat det foreliggende lovforslag.

Ministerens sagde, at ifølge den kommunale valglovs § 17 er det for så vidt allerede på sin vis i orden, men det er dog efter min mening ikke tilstrækkelig lovfæstet, og jeg er en lille smule skuffet over, at ministeren mente, det var uheldigt at lovfæste det. Ministeren mente ligeledes, at det var kommunalbestyrelserne alene, der skulle træffe beslutningerne. Jeg tror, det er af overordentlig stor betydning, at øerne får denne særlige taleret.

Ministerens sagde, at så ville også andre grupper kræve en sådan taleret, og hr. Melchior var inde på det samme. Det synes jeg nu ikke vi behøver at foruddiskontere; vi kan simpelt hen tage tingene i den rækkefølge, hvori de kommer.

Ministerens spurgte også: hvad er småøer? Jeg har prøvet at se på en fortegnelse over det, der forstås ved småøer, altså øer, der ikke er selvstændige kommuner. Der er i alt 30, og deraf har de 16 over 75 indbyggere, der er 4, der har under 10 indbyggere, og der

er 10 øer, der har mellem 10 og 75 indbyggere. Jeg har for så vidt med vilje ladet spørgsmålet stå åbent, fordi jeg synes, det er noget, vi skal snakke om i udvalget. Efter den foreslåede § 30 b kan indenrigsministeren fastsætte de nærmere regler for valg af kontaktudvalg, og det vil sige, at man i første omgang kunne lade ministeren bestemme, hvor store øerne skal være. Der er øer, hvor der kun er 2 indbyggere, og her kan man selvfølgelig diskutere, om de to skal være et kontaktudvalg, og om de skal vælge hinanden.

Jeg er meget glad for, at mange ordførere var positive over for en udvalgsbehandling, og jeg ser frem til den. Jeg var glad for de gange, jeg var i kommunaludvalget i forbindelse med det forrige forslag; det lærte jeg meget af, og det er derfor, jeg har tilladt mig at fremsætte dette forslag. Jeg vil gerne takke ordførerne for den positivitet, der blev vist fra flere sider over for at gå ind i et positivt samarbejde.

Til sidst vil jeg godt lige citere et PS fra et brev fra sammenslutningen af danske småøer, der er dateret den 27. juni 1977, hvor man skriver om, at vores foregående forslag var for vidtgående, og at man gerne vil have, at der blev taget hensyn til øernes specielle interesser over for landkommunerne – altså vedrørende plejehjem, besejling, skolegang osv. Der står et lille PS – om brevet er kommet forkert til mig, det ved jeg ikke – der lyder:

»Det skulle glæde os meget, ifald socialdemokratiet ved anden og tredje behandling af lovforslaget kunne gå ind for ø-sammenslutningens synspunkter.«

Det er dem, der er udtrykt her i lovforslaget.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Jeg vil gerne sige tak til hr. Arentoft for de venlige bemærkninger. Tak for tilliden om, at jeg skal afgøre, hvor store øerne skal være. Det kan jeg ikke rigtig klare, det må Vorherre eller nogen andre gøre.

Jeg vil dernæst sige, at jeg har ikke direkte afvist lovforslaget. Men jeg har sagt, at jeg fandt det ikke særlig heldigt, at man lovfæstede noget på et område, hvor man i forvejen havde ø-udvalg. Jeg mener ikke, man skal lave flere love end højst nødvendigt. Det var det, jeg udtrykte.

[Indenrigsministeren]

Når det drejer sig om taleretten, så er jeg stadig væk af den opfattelse, at det er yderst betænkeligt at give en speciel gruppe taleret i kommunalbestyrelsen. Det er rigtigt – som fru Janne Normann sagde – at i udvalgene er der ingen tvivl om, at de har taleret, og i øvrigt har de også taleret eller skriveret i pressen og skal nok gøre sig gældende.

Jeg har ikke direkte afvist forslaget, men jeg har udtrykt ret stor betænkelighed; det må vi nu kigge nærmere på i udvalget.

Arentoft (FP):

Jeg siger tak til ministeren. Jeg opfattede heller ikke ministerens første indlæg som en total afvisning, men jeg er da glad for, at ministeren siger, forslaget ikke er afvist. Jeg er altså ikke så meget kommunalpolitiker, at jeg ved, hvilke konsekvenser det vil have, hvis det både er i kommunalbestyrelse og udvalg, ø-repræsentanterne skal have taleret, men hvis det viser sig, at udvalgene er de steder, hvor det er vigtigst, og at det vil medføre mange konsekvenser, hvis der skal være taleret i byrådet også, så er jeg da villig til eventuelt at trække den del tilbage, men det mener jeg afgjort vi skal behandle i udvalget, således at vi i fællesskab når frem til et fornuftigt forslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

*Meddelelser fra formanden:***Første næstformand (Grete Hækkerup):**

Der er ikke mere på dagsordenen.

Skatte- og afgiftsudvalget har afgivet:

Betænkning over forslag til lov om ændring af investeringsfondsloven og kildeskatteloven. (Lovforslag nr. L 2).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Landbrugs- og fiskeriudv. (2/11 77):

Udtræder: Bernt Henriksen
Nyt medlem: Lowzow

Udv. om offentlige arbejder (2/11 77):

Udtræder: Bernt Henriksen
Nyt medlem: Lowzow

Markedsudvalget (2/11 77):

Udtræder: Bernt Henriksen
Ny stedf.: Lowzow

Udenrigsudvalget (2/11 77):

Udtræder: Bernt Henriksen
Ny stedf.: Lowzow
Udtræder: Lyngsøe
Ny stedf.: Uwe Jensen (Ribe a.)

Det energipolitiske udvalg (2/11 77):

Udtræder: Lyngsøe
Nyt medlem: Uwe Jensen (Ribe a.)

Skatte- og afgiftsudvalget (2/11 77):

Udtræder: Kirsten Jacobsen
Nyt medlem: Børge Møller

Udv. ang. det civile beredskab (2/11 77):

Udtræder: Gerda Møller
Nyt medlem: Helge Møller

Udvalget til valgs prøvelse (2/11 77):

Udtræder: Gerda Møller
Nyt medlem: Helge Møller

Undervisningsudvalget (2/11 77):

Udtræder: Gerda Møller
Nyt medlem: Helge Møller

Udv. ang. videnskabelig forskning (2/11 77):

Udtræder: Gerda Møller
Nyt medlem: Helge Møller

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 3. november, kl. 11.00.

Angående dagsordenen henviste første næstformand til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 15.25